

บทที่ 2

ความเท่าเทียมกันกับความยุติธรรมในสังคม

ในการถกเถียงทางปรัชญาทางการเมือง หลังจากที่ได้ใช้เวลา ถกเถียงถึงปัญหาสิทธิทางธรรมชาติ (Natural Right) กันมานานพอสมควร ข้อถกเถียงในเรื่องความเท่าเทียมกันจะค่อย ๆ ทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในกระแสความคิดทางการเมืองในปัจจุบัน ซึ่งที่จริงแล้วความคิดในเรื่องความเท่าเทียมกันมีมานานแล้วตั้งแต่สมัยเพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) ในปัจจุบันความคิดที่ว่า มนุษย์เท่าเทียมกัน หรือมนุษย์ควรจะทำเท่าเทียมกันดูเหมือนจะเป็นหลักการทางการเมืองที่ยึดถือกันอยู่ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการกล่าวว่ามนุษย์เท่าเทียมกันหรือควรจะได้รับปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันนั้นมีความหมายว่าอะไร คำว่า "เท่าเทียมกัน" นั้นคืออะไร และทำไมเราจึงต้องการความเท่าเทียมกัน

ความหมายของความเท่าเทียมกัน

เมื่อเราพูดว่า A และ B เท่ากัน เราอาจหมายความว่าอะไร การที่ A มีน้ำหนักเท่ากับ B หรือมีส่วนสูงเท่ากับ B ก็ยังไม่สามารถกล่าวได้ว่า A และ B เท่ากัน เพราะ A อาจแตกต่างจาก B ในด้านอื่น ๆ เช่น สี ที่จริงแล้วนอกจากในความหมายทางคณิตศาสตร์และตรรกวิทยาแล้ว เราสามารถกล่าวได้ว่าไม่มีวัตถุสองชิ้นใด ๆ เลยที่สามารถพูดได้ว่าเหมือนกันในทุก ๆ ด้าน นอกจากการกล่าวว่าวัตถุสองชิ้นนี้เหมือนกันในบางด้านหรือในหลาย ๆ ด้าน

ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ เริ่มต้นมาจากข้อถกเถียงที่มุ่งคัดค้านการปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกันอย่างไม่เท่าเทียมกันโดยไม่มีเหตุผล เช่น ความไม่

เท่าเทียมกันในเรื่องสีผิว, ในเรื่องเพศ หรือการได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันทางกฎหมาย การกีดกันไม่ให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย หรือการที่คนรักรายมีสิทธิพิเศษเหนือคนยากจนในขบวนการพิพากษาความผิดทางกฎหมาย ซึ่งหมายความว่าความไม่เท่าเทียมเหล่านี้เป็นที่เห็นพ้องต้องกันว่าเป็นการปฏิบัติหรือแยกความแตกต่างในการปฏิบัติต่อกันอย่างไม่มีเหตุผลและไม่ควรปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยความแตกต่างเช่นนั้น สิ่งนี้เป็นความพยายามที่จะแสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างบางอย่างของมนุษย์ไม่ได้เป็นสาเหตุหรือไม่ควรเป็นสาเหตุที่ชอบด้วยเหตุผลที่ทำให้พวกเขาได้รับการปฏิบัติที่ต่างกััน

ดังนั้น เมื่อเรากล่าวว่า มนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ได้หมายความว่ามนุษย์ทุกคนควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกันในทุก ๆ สถานการณ์ หรือมนุษย์ทุกคนควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกันมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะนอกจากจะทำไม่ได้ในความเป็นจริงแล้ว และถึงหากเกิดทำได้อีก เราก็คงไม่อยากจะให้ทุกคนได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกันกับคนอื่น ๆ ในทุกสถานการณ์ เพราะในสภาวะแวดล้อมที่ต่างกันอย่างออกไป มนุษย์ก็ควรได้รับการปฏิบัติที่ต่างกััน แต่นั่นก็ยังไม่ได้หมายความว่า มนุษย์ทุกคนควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกันในสภาวะแวดล้อมที่เหมือนกัน เพราะคำว่า "สภาวะแวดล้อม" (Circumstances)¹ นั้นกินความไปถึงตัวมนุษย์เองแต่ละคนและสภาวะแวดล้อมภายนอกตัวเขา ซึ่งจริง ๆ แล้วเราอาจหาความแตกต่างของสภาวะแวดล้อมของมนุษย์ทุก ๆ คนได้ นั่นหมายความว่า มนุษย์ทุกคนควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่ต่างกัันออกไปตามสภาวะแวดล้อมของเขา

เมื่อเรากล่าวว่า มนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน ความหมายหนึ่งที่น่าจะเป็น

---

¹Bernard A.O. Williams, "The Idea of Equality," Philosophy, Politics and Society, Second Series, eds. Peter laslett and W.G. Runciman (Blackwell, 1962), p. 111.

ที่ยอมรับกันมากที่สุดก็คือว่า ถ้ามีความแตกต่างกันในการปฏิบัติต่อคนแล้ว จะต้อง
มีเหตุผลหรือหลักการของความแตกต่างกันมาให้คำอธิบาย ความหมายนี้ถึงแม้
จะใช้ได้แต่ก็ยังไม่เพียงพอ เพราะว่าเราสามารถ หาความแตกต่างระหว่าง
บุคคลมาอธิบายถึง เหตุผลที่จะปฏิบัติต่อคนแตกต่างกันได้เสมอ

ความคิดเรื่องความเท่าเทียมกัน ไม่ได้เกี่ยวพันแต่เพียงความคิดที่
ว่ามนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกันแน่ที่เหมือนกันเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวพันไปถึงความ
คิดที่ว่ามนุษย์เท่าเทียมกันแน่ที่มนุษย์แตกต่างกันด้วย เช่น ในความคิดของ
อริสโตเติลในหนังสือ Ethics เล่มที่ 3 ที่ว่า

ไม่ควรที่จะมีความแตกต่างกันในการปฏิบัติระหว่างมนุษย์ที่มีความเท่า
เทียมกันในทุกด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งที่จะปฏิบัติต่อพวกเขา ถึง
แม้ว่าในด้านอื่น (ที่ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งที่จะปฏิบัติต่อพวกเขา) พวกเขา
จะไม่เท่าเทียมกันก็ตาม ในอีกแง่หนึ่งในเรื่องใดก็ตามที่พวกเขาไม่
เท่าเทียมกันในด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งที่จะปฏิบัติต่อพวกเขา พวกเขา
เขาควรที่จะได้รับการปฏิบัติ (ที่แตกต่างกัน) ตามส่วนของความไม่เท่า
เทียมกันซึ่งสัมพันธ์กันของพวกเขา²

ดังนั้นเราสามารถมอง ความเท่าเทียมกันได้ 2 ด้าน ด้านหนึ่งคือ
การมองในด้านที่เหมือนกันของมนุษย์ ว่ามนุษย์ทุกคนมีอะไรบางสิ่งบางอย่างที่
เหมือนกัน และควรที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ในอีกด้านหนึ่ง คือ
การมองในด้านที่แตกต่างกันของมนุษย์ ว่ามนุษย์แต่ละคนมีอะไรบางสิ่งบาง
อย่างที่แตกต่างกัน และควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างเท่าเทียมกัน

---

²Paul Edwards, ed., The Encycyclopedia of Philosophy, Vol. 3 (New York: The Macmillan Company & The Free Press, 1967) p. 39.

1 ในด้านที่มองมนุษย์เหมือนกัน

1.1 มนุษย์ในฐานะที่เป็นมนุษยชาติร่วมกัน (Common Humanity)
 ความคิดนี้เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ว่ามนุษย์มีความเท่าเทียมกัน กล่าวคือ
 มนุษย์ทุกคนสามารถพูดและใช้ภาษาร่วมกัน มีสติปัญญาที่จะคิดและใช้เครื่องมือ
 อยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีความสามารถที่จะรู้สึกเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจ
 มีความสามารถที่จะมีความรู้สึกพึงพอใจ เป็นสุขและมีความรัก มนุษย์ทุกคน
 เหมือนกัน เพราะมนุษย์เป็นมนุษย์และมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความสมบูรณ์ดังกล่าว

ความคิดเช่นนี้อาจจะเป็นที่เข้าใจ และยอมรับกันทั่วไป และไม่เห็นมี
 ความจำเป็นที่จะต้องนำมากล่าวถึง เพื่อเตือนให้เรารู้ว่า เราทุกคนเป็นมนุษย์
 เหมือนกัน แต่ในความเป็นจริงมีบ่อยครั้งเหมือนกันที่มนุษย์บางกลุ่ม ได้ปฏิบัติ
 ต่อมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่ง เหมือนกับว่า มนุษย์เหล่านั้นไม่ได้เป็นมนุษย์ แต่พวกเขากลับ
 ตระหนักถึงความไม่เป็นมนุษย์ของพวกเขาอย่างเต็มที่ เช่นในระบบการจัดการทาง
 สังคมและทางการเมือง ซึ่งคนผิวขาวได้ปฏิเสธข้อเรียกร้องทางศีลธรรมของคน
 ผิวดำที่จะให้พวกเขาสิทธิทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันกับคนผิวขาว อาจมี
 ข้อโต้แย้งว่าเพราะคนผิวดำเหล่านั้น เป็นคนชั้นต่ำ ไร้การศึกษา ไม่มีมารยาท
 บ้าเถื่อน ซึ่งทำให้ต้องปฏิบัติกับพวกเขาแตกต่างไปจากมนุษย์คนอื่น ๆ แต่นั้น
 หมายความว่าเรากำลังมองพวกเขาเป็นมนุษย์ที่มีค่าน้อยกว่ามนุษย์ทั่ว ๆ ไป
 ทั้ง ๆ ที่เรากำลังจะยืนยันว่ามนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกันในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์

ข้อโต้แย้งอีกประการหนึ่งคือ คนผิวขาวอาจจะบอกว่าเขายอมรับว่า
 คนผิวดำเป็นมนุษย์เหมือนกันกับพวกเขา แต่ที่พวกเขาปฏิบัติต่อคนผิวดำเหล่านั้น
 เพราะคนผิวดำเป็นคนดำ และพวกเขามีหลักการร่วมกันว่าถ้าใครเป็นคนผิวดำ
 จะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ สีผิวของคนเป็น
 เหตุผลเพียงพอหรือไม่ที่จะทำให้มนุษย์ 2 คน ที่มีสีผิวแตกต่างกันได้รับการปฏิบัติ
 ที่แตกต่างกัน หลักการที่ว่ามนุษย์ควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันเนื่องจากสี
 ผิวของเขา ดูจะเป็นหลักการที่ไร้เหตุผลพอ ๆ กับหลักการที่ว่าถ้ามนุษย์ที่ชื่อของ

เขามีตัวอักษร "ส" อยู่ในชื่อแล้ว เขาจะถูกตัดสินประหารชีวิตทันทีที่กระทำ
ความผิด

ความคิดที่มองมนุษย์เท่าเทียมกันในแนวความคิดนี้คือ ในทางนิเสธ
(negative) ที่มนุษย์ทุกคนมีความต้องการปัจจัยความเป็นพื้นฐานบางอย่างมี
ความรู้สึกทุกข์ทรมานและเจ็บปวดบางอย่างเหมือนกัน ทำให้มนุษย์ควรจะได้รับ
การปฏิบัติดูแลให้ได้รับปัจจัยพื้นฐานและได้รับการปกป้องจากความทุกข์ทรมานดัง
กล่าว และอีกแง่หนึ่งซึ่งเป็นการมองความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในทางบวก
(positive) คือมนุษย์มีความเท่าเทียมกันที่จะได้รับการปฏิบัติบางสิ่งบาง
อย่างที่จะทำให้พวกเขาบรรลุในสิ่งที่พวกเขาสามารถทำและอยากทำ ในทำนอง
เดียวกันกับการได้รับการปฏิบัติในเรื่องของความต้องการและความทุกข์ทรมาน

1.2 มนุษย์ในฐานะที่มีความสามารถทางศีลธรรม (moral capacities) การมองมนุษย์ว่ามีความสามารถในแง่ต่าง ๆ ที่ปรากฏให้
เห็นโดยทั่วไป ความสามารถทางความคิด ในทางศิลปะ อาจทำให้เรามองเห็น
ว่ามนุษย์มีความแตกต่างกัน เพราะคนบางคนมีความสามารถมากกว่าคนบางคน
ในบางสิ่งบางอย่างอย่างเห็นได้ชัด และชวนให้คิดว่าคนบางคนมีค่ามากกว่าคน
บางคน ซึ่งความคิดเช่นนี้ได้เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ของนักคิดทางปรัชญา
มาหลายคน เช่น อริสโตเติล (Aristotle) และเพลโต (Plato) ซึ่งยอมรับ
ว่าคนบางคนมีความสามารถที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในชีวิต
ได้ดีกว่าคนอื่น ๆ แต่ถ้าหากเรายอมรับความคิดเช่นว่านี้ก็เท่ากับเรายอมรับว่า
ความสามารถที่จะบรรลุถึงคุณค่าทางศีลธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสามารถ
ทางธรรมชาติของมนุษย์ที่บังเอิญติดตัวมาตั้งแต่เกิด และเป็นเรื่องแปลกที่เราจะ
ยอมรับว่าคนบางคนไม่สามารถที่จะบรรลุคุณค่าทางศีลธรรมเพราะว่าเขาเกิดมา
ไม่มีความสามารถนั้น ความสามารถทางธรรมชาติที่มนุษย์ได้รับมาไม่น่าจะเป็น
อุปสรรคต่อการบรรลุคุณค่าทางศีลธรรมของมนุษย์

ทัศนะความคิดในเรื่องนี้เป็นสิ่งที่เห็นได้อย่างเด่นชัด ในความคิดของ ค้านท์ (Kant) ค้านท์กล่าวว่าความคิดเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรมของมนุษย์ไม่ขึ้นอยู่กับโลกทางประสบการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน (contingencies) และ ยังเห็นด้วยว่าอาณาจักรของจุดหมาย (Kingdom of Ends) มนุษย์ทุกคน เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นบุคคลทางศีลธรรมที่มีเหตุผล คุณสมบัติทางศีลธรรม ของมนุษย์เช่นนี้ เป็นคุณสมบัติที่อยู่เหนือโลกของประสบการณ์ ความสามารถ ของมนุษย์ที่จะ เข้าถึงคุณค่าทางศีลธรรมในฐานะที่เป็นผู้มีเหตุผลนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ความสามารถในโลกทางประสบการณ์ที่มนุษย์แต่ละคนมี ซึ่งเป็นความสามารถ ที่มนุษย์แต่ละคนมีไม่เท่ากัน เพราะสำหรับค้านท์แล้ว ความสามารถที่จะ เป็นบุคคลทางศีลธรรมที่มีเหตุผลไม่ได้เป็นความสามารถของโลกทางประสบการณ์ ดังนั้นหากมองมนุษย์แต่ละคนอย่าง เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นบุคคลทางศีลธรรม ความแตกต่างทางโลกภายนอกที่บุคคลแต่ละคนมีก็ไม่ได้ทำให้ความเท่าเทียมกัน ของพวกเขาหมดหายไป และด้วยเหตุนี้ค้านท์จึงได้เสนอความคิดเกี่ยวกับความ เท่าเทียมกันของมนุษย์ว่า มนุษย์ทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นจุด มุ่งหมายในตัวเอง (end) ไม่ใช่เป็นเพียงแค่วิถีทาง (means) มนุษย์ทุกคน เท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นสมาชิกอย่างถูกต้องในอาณาจักรของจุดหมายเพราะ ว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถที่จะตระหนักถึงเจตจำนงที่ดี (the good will) ได้อย่างเท่าเทียมกัน³

2 ในด้านที่มองมนุษย์แตกต่างกัน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าความคิดเรื่องความเท่าเทียมกันไม่ได้เกี่ยว ข้องแต่เพียงเรื่องความเท่าเทียมกันของมนุษย์เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวพันถึงเรื่อง

³ Immanuel Kant, Foundation of the Metaphysics of morals, trans, Lewis White Beck (New York: Macmillan Publishing Company, 1785), p. 45 - 47.

ความเท่าเทียมกันในความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์ด้วย ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เราจะแบ่งปันปัจจัยให้กับคนที่ไม่เท่าเทียมกันเหล่านี้ได้อย่างไร

ความคิดเรื่องความเท่าเทียมกันของโอกาส (equality of opportunity) ข้อเท็จจริงของความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์ที่เห็นได้อย่างชัดเจน มีอยู่ 2 ประเภทคือ ความไม่เท่าเทียมกันของความต้องการ (inequality of needs) กับความไม่เท่าเทียมกันของความสามารถ และเรามักจะคิดว่าการแบ่งปันปัจจัยต่าง ๆ นั้น ในด้านความต้องการควรจะเป็นไปตามความต้องการของบุคคล คนเจ็บไข้ได้ป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุควรที่จะได้รับการดูแลรักษา เพราะเขาต้องการการรักษาพยาบาล คนที่อดอยากหิวโหยควรที่จะได้รับอาหารมาเลี้ยงดู เพราะเขาต้องการอาหาร ส่วนในเรื่องของความสามารถ คนที่มีความสามารถที่จะได้รับการศึกษาสูงในระดับมหาวิทยาลัย เขาควรจะได้รับการศึกษาในมหาวิทยาลัยถ้าเขามีความสามารถ

สิ่งที่น่าสังเกตคือ ในการแบ่งปันปัจจัยต่าง ๆ ให้กับคนที่มีความต้องการนั้นแตกต่างจากการแบ่งปันให้กับคนที่มีความสามารถ สำหรับคนที่ไม่ได้เจ็บไข้ได้ป่วยหรือไม่ได้รับอุบัติเหตุ ไม่อาจที่จะได้รับการดูแลรักษาพยาบาลได้ เพราะเขาไม่ควรถูกที่จะต้องได้รับการดูแลรักษา และดูจะแปลกถ้าเขาต้องการได้รับการรักษาพยาบาล เราจะแบ่งปันปัจจัยของความต้องการให้กับคนที่มีความต้องการและต้องการได้รับปัจจัยเหล่านั้นเท่านั้น แต่สำหรับคนที่ไม่มีความสามารถ และไม่อาจที่จะใช้ความสามารถของตนเองบรรลุถึงปัจจัยบางอย่างที่เขาจำเป็นต้องใช้ความสามารถที่เขาไม่มี นาย ก. เป็นคนหัวไม้ดี ไม่ฉลาดพอที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ไม่ว่าเขาจะตั้งใจอ่านหนังสือมากเพียงใดก็ตาม แต่เขาอาจจะปรารถนาที่จะเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้ และก็ไม่ใช่เรื่องแปลกที่คนที่ไม่มีความสามารถปรารถนาที่จะบรรลุหรือได้ในบางสิ่งบางอย่าง ที่จำเป็นต้องใช้ความสามารถที่พวกเขาไม่มี ยิ่งไปกว่านั้นคนที่มีความต้องการ (need) การรักษาพยาบาล จำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลจะไม่ได้ได้รับการรักษาพยาบาลไม่ได้ แต่สำหรับคนที่มีความสามารถซึ่งปรารถนาที่จะเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้นั้น ไม่จำ

เป็นว่าพวกเขาจะต้องได้เข้ามหาวิทยาลัยทุกคน และถึงแม้ว่าเขาไม่เข้ามหาวิทยาลัยไปประกอบอาชีพการงานหรือเรียนทางด้านอื่น เขาก็ยังสามารถที่จะปรารถนาให้เขาสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ทั้ง ๆ ที่เขาอาจจะไม่ไปสอบ การแบ่งปัจจัยให้กับคนตามความสามารถจึงต่างกับการแบ่งปันให้กับตามความต้องการ เพราะเป็นการแบ่งโอกาสที่จะได้รับปัจจัยให้กับคน ไม่ใช่เป็นเพียงแต่การแบ่งปัจจัยให้กับคนเท่านั้น และเราสามารถที่จะทำให้ทุกคนมีโอกาสที่จะได้รับปัจจัยอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเรียกว่า ความเท่าเทียมกันของโอกาส

แนวความคิดของความเท่าเทียมกันของโอกาส คือ การแบ่งปันโอกาสที่จะได้รับปัจจัยให้กับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ได้หมายความว่า ทุกคนสามารถได้รับหรือมีปัจจัยนั้นได้พร้อม ๆ กันหรือเท่า ๆ กัน ทั้งนี้เหตุหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวปัจจัยเองซึ่งมีอยู่จำกัดไม่เพียงพอสำหรับทุกคน เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงซึ่งมีอยู่จำกัด และโดยทั่วไปเราไม่สามารถที่จะทำให้ทุกคนได้ตำแหน่งหน้าที่ในระดับสูงได้ทุกคน แต่กระนั้นก็ตามในแนวความคิดของความเท่าเทียมกันของโอกาส ปัจจัยที่จำกัดเหล่านี้จะถูกแบ่งปัน และเปิดโอกาสให้กับทุกคนได้รับปัจจัยนั้นอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการกีดกันหรือขัดขวางบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นพิเศษ ดังนั้นการเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกันที่ทุกคนในสังคมมีโอกาสดังกล่าวที่จะได้รับการศึกษามหาวิทยาลัย หมายความว่าทุกคนที่มีความสามารถสามารถสอบผ่านข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องศึกษามหาวิทยาลัย

แต่ถ้าปรากฏว่า คำสมัครสอบเข้ามหาวิทยาลัยแพงมากจนมีแต่คนร่ำรวยเท่านั้นที่มีสิทธิ์สอบและทุกคนก็เห็นว่าการกระทำเช่นนี้เป็น การกีดกันอย่างไม่ชอบธรรม ดังนั้นเกณฑ์ในการคัดเลือกหรือเปิดโอกาสให้ได้รับปัจจัยนั้น จะต้องเป็นเกณฑ์ที่ทุกคนยอมรับได้ว่าเปิดโอกาสให้กับพวกเขาอย่างแท้จริง การกล่าวว่าโอกาสที่จะได้รับการศึกษาสูงมีอย่างเท่าเทียมกันสำหรับทุกคน แต่ปรากฏว่าคนจนไม่มีสิทธิ์ได้รับการศึกษาสูงเพราะฐานะของพวกเขา ก็เท่ากับว่าเขาไม่มีโอกาสอย่างแท้จริง ตัวอย่างต่อไปนี้อาจทำให้เห็นเด่นชัดขึ้น

สมมติว่าในสังคมหนึ่ง มีเกณฑ์การคัดเลือกคนที่เป็นนักรบด้วยการทดสอบความแข็งแรงของร่างกายของผู้สมัคร เพราะว่าในหน้าที่ของนักรบต้องใช้ความแข็งแรงของร่างกายในการปฏิบัติงาน ซึ่งคุณจะเป็นการเปิดโอกาสให้กับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่ปรากฏว่าคนที่สามารถที่จะมาเป็นชนชั้นนักรบได้นั้นมักได้กับคนในตระกูลที่มีฐานะเท่านั้น เพราะว่าประชาชนในส่วนใหญ่ไม่ได้รับการกินอยู่ที่ดีพอ ซึ่งทำให้ร่างกายของพวกเขาอ่อนแอและแข็งแรงสู้ชนชั้นที่มีฐานะอยู่ดีกินดีไม่ได้ อาจมีเสียงประท้วงว่าการเปิดโอกาสให้กับทุกคนนั้นไม่เท่าเทียมกันอย่างแท้จริง แต่คนที่มีฐานะร่ำรวยอาจตอบว่า "ที่จริงแล้วคนยากจนมีโอกาที่จะเป็นนักรบได้ แต่โชคไม่ดีที่ร่างกายของเขาไม่แข็งแรงพอที่จะผ่านการทดสอบ เราไม่ได้กีดกันคนยากจนไม่ให้เป็นนักรบ เราเพียงแต่ไม่อาจได้คนที่อ่อนแอมาเป็นนักรบ และเป็นเรื่องช่วยไม่ได้ที่คนยากจนเป็นคนอ่อนแอ"

การกล่าวเช่นนี้ของคนร่ำรวยจะเป็นเรื่องตลก เพราะเรารู้อยู่แล้วว่า ความยากจนทำให้คนทุกข์ยากลำบากในการหาอาหารมาเลี้ยงชีพได้อย่างเพียงพอ และการกินอาหารที่ไม่เพียงพอ ทำให้ร่างกายอ่อนแอ ถ้าหากว่าเราไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในสังคม การกล่าวถึงความเท่าเทียมกันของโอกาสในสังคมตัวอย่างนี้ก็ดูจะไร้ความหมาย หรือเป็นความเท่าเทียมกันของโอกาสที่ไม่แท้จริง ความยากจนของคนในสังคมไม่ได้เป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้หรือเป็นความโชคร้ายที่เกิดมาอยู่ในความยากจน เพราะความยากจนเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ ดังนั้นจึงดูเหมือนว่าการแบ่งปันปัจจัยจะขาดความเท่าเทียมกันของโอกาสโดยทันที ถ้าการแบ่งปันปัจจัยเหล่านั้นเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นในส่วนต่าง ๆ ของสังคม ถ้าหากความเสียเปรียบของคนในส่วนของสังคมที่ไม่สามารถบรรลุถึงปัจจัยที่เปิดโอกาสให้ นั้นสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ในระบบโครงสร้างในสังคม

จากการมองความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในแง่มุมที่เหมือนกันและแตกต่างกันทั้ง 2 ด้านดังกล่าว ด้านหนึ่งเป็นการมองความเท่าเทียมกันของมนุษย์ใน

ฐานะที่เป็นมนุษย์ร่วมกันซึ่งอาจเรียกว่าหลักการของมนุษยชาติสากล (The Principle of Universal Humanity) ที่พยายามมองหาความเหมือนและคล้ายคลึงกันของมนุษย์ ซึ่งพวกเขาควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกันด้วย ในอีกด้านหนึ่งที่มองมนุษย์ต่างกัน ซึ่งอาจเรียกว่าหลักความเท่าเทียมกันตามรูปแบบ (The Principle of formal Humanity)⁴

หลักการของความเท่าเทียมกันตามรูปแบบ (The Principle of Formal Humanity) เป็นหลักการที่ถือว่า ถ้าบุคคลได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันจะต้องมีความแตกต่างอย่างมีเหตุผลระหว่างพวกเขา ดังนั้นถ้าหากไม่มีความแตกต่างที่ควรจะได้รับปฏิบัติอย่างแตกต่างกันในระหว่างพวกเขาแล้ว มันก็เป็นสิ่งผิด ถ้าปฏิบัติต่อพวกเขาอย่างไม่เท่าเทียมกัน หรือไม่เหมือนกัน ถ้าสีผิวไม่ได้เป็นความแตกต่าง ที่ควรจะได้รับปฏิบัติอย่างแตกต่างกันในระหว่างผิวดำกับผิวขาวในสิทธิทางการเมืองในการสมัครเลือกตั้ง มันก็เป็นสิ่งผิด ถ้าปฏิบัติต่อคนผิวดำและคนผิวขาวอย่างไม่เท่าเทียมกัน ในสิทธิทางการเมืองดังกล่าวแต่ในระหว่างบุคคล 2 คน แม้แต่ในฝาแฝด มีความแตกต่างในแง่อื่นซึ่งอาจเป็นความแตกต่างที่ทำให้พวกเขาควรที่จะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันได้ เหตุเพราะมนุษย์ทุกคนแตกต่างกัน

หลักการทั้งสองเป็นหลักการของความเท่าเทียมกัน แต่ก็ไม่ได้ให้ข้อมูลมากเพียงพอที่เราจะนำไปปฏิบัติได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นหลักการที่ขัดแย้งกันอีกด้วย กล่าวคือตามหลักการของหลักการมนุษยชาติสากล เมื่อมนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกันแล้ว เขาควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันมากน้อยแค่ไหน ในเรื่องใดบ้างและเราจะรู้ได้อย่างไร อะไรที่ไม่เป็นการปฏิบัติต่อคนอย่างไม่เท่าเทียมกัน การที่นาย ก. เลือกแต่งงานกับ น.ส. ค. แทนที่จะแต่งงานกับ

⁴J.R. Lucas, "Against equality," Justice and Equality, ed. Hugo A. Bedau (Englewood Cliffs, N.J.: prentice-Hall, 1971), p. 139.

น.ส. ข. ทั้งที่นาย ก. พบ น.ส. ข. ก่อน น.ส. ค. จะถือว่า นาย ก. ได้ปฏิบัติต่อ คน 2 คน คือนางสาว ข. และ นางสาว ค. อย่างไม่เท่าเทียมกันหรือไม่ นาย ก. ต้องให้เหตุผลในการปฏิบัติหรือไม่ และถ้าหากนาย ง. ซึ่งเป็นนายจ้างเลือกนาย จ. เข้ามาทำงาน แทนที่จะเลือกนาย ฉ. เข้ามาทำงานทั้ง ๆ ที่ นาย ฉ. มีความสามารถมากกว่านาย จ. เพียงเพราะว่า นาย ฉ. เป็นคนผิวดำ รูปไม่หล่อ โดยที่งานที่ทำงานนั้นก็ไม่ได้เกี่ยวกับสีผิวหรือความหล่อของการทำงาน ทำไมเราถือว่านาย ง. ปฏิบัติต่อนาย จ. และ นาย ฉ. อย่างไม่เท่าเทียมกัน

ในทานองเดียวกันสำหรับหลักความเท่าเทียมกันตามรูปแบบ เราสามารถหาความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จะปฏิบัติต่อพวกเขาแตกต่างกันได้เสมอ หลักการนี้ไม่ได้บอกเราว่ามีความแตกต่างอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากเราเอาแนวความคิดเรื่องความเท่าเทียมกันของโอกาสมาปฏิบัติอย่างจริงจังก็จะเกิดความขัดแย้งกับความคิดใน ความเท่าเทียมกันของมนุษยชาติ เพราะเรากำลังปฏิบัติต่อคนแตกต่างกันโดย คำนึงถึงความสามารถของคนเป็นหลักในการปฏิบัติ ในขณะที่ในทัศนะที่มองความ เหมือนกันของมนุษย์ ปฏิเสธที่จะปฏิบัติต่อมนุษย์แตกต่างกันด้วยเหตุเพียงเพราะ ว่าเขามีความสามารถไม่เท่ากันคนอื่น ๆ แต่ยิ่งเราให้ความเท่าเทียมกันของ โอกาสต่อบุคคลมากขึ้น ก็ยิ่งทำให้คนที่มีความสามารถมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ ทุกคน ในขณะที่คนที่ไม่มีความสามารถก็ไม่อาจที่จะบรรลุความสำเร็จ อย่างคนที่มีความสามารถได้ คนพิการตาบอดย่อมต้องโอกาสกว่าคนตาดีที่จะ ประสบความสำเร็จ และการที่เราเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกันสำหรับการ ศึกษาถึงแม้ว่าจะมีความช่วยเหลือต่าง ๆ ต่อบุคคลก็ตาม แต่จำเป็นหรือ ไม่ที่เราจะต้องทำให้คนตาบอดกลายเป็นคนตาดีโดยการผ่าตัด หากมองดูอย่าง ง่าย ๆ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าความเท่าเทียมกันของโอกาสเป็นตัวสนับสนุน ความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์ที่เกิดมามีความสามารถไม่เท่าเทียมกัน

การที่เราคิดว่าเราอาจจะแบ่งผลประโยชน์อย่างไม่เท่าเทียมกันให้ กับบุคคลต่าง ๆ ตามความสามารถ มีข้อพึงสังเกตุไว้ประการหนึ่งคือ เราไม่ควร ที่จะสับสนกันระหว่างความสามารถของบุคคลกับคุณค่าของความเป็นมนุษย์ และ อย่างนั้นเอาความสามารถของบุคคลไปตัดสินความมีคุณค่าของความเป็นมนุษย์เรา อาจนำเอาคำว่า "เหนือกว่า" (superior) หรือคำว่า "ต่ำกว่า" (inferior) มาใช้กับความสามารถของมนุษย์ได้ เช่น นักบริหารที่เหนือชั้น กว่านักบริหารคนอื่น ๆ นักฟิสิกส์ที่เหนือกว่านักฟิสิกส์อื่น ๆ หรือกอร์บาชอฟ เป็นนักการเมืองที่ยิ่งใหญ่กว่านักการเมืองใด ๆ ที่มีมาในประวัติศาสตร์ และ ถึงแม้เราจะชื่นชมในความสามารถของเขา แต่ความเป็นมนุษย์ (humanity) ของเขาไม่ใช่สิ่งที่ทำให้สูงค่าขึ้นได้ การนำเอาความสามารถไปผสมกับความ เป็นมนุษย์ทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ง่าย ๆ ว่า คนที่มีความสามารถมากกว่า น่าจะมีสิทธิเรียกร้องทางศีลธรรม ที่จะได้รับการปฏิบัติที่สูงค่ากว่าคนที่ไม่มี ความสามารถ ในการที่เขาจะมีสิทธิพิเศษที่จะมีเสรีภาพหรือความเป็นอยู่ที่ดีกว่าคนอื่น ๆ และในทางตรงกันข้ามคนที่ไม่มีความสามารถหรือไม่ประสบความสำเร็จ ในชีวิตของเขากับคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของเขาเป็นสิ่งที่แตกต่างกัน ซึ่ง บางคนอาจรู้สึกว่าคุณค่าความเป็นคนของเขานั้นต่ำกว่าของคนอื่น ๆ และสรุปว่า ความสุขและเสรีภาพของเขานั้นก็มีค่าต่ำกว่าคนอื่น ๆ ด้วยและนั่นเป็นความคิดที่ ไม่ยุติธรรมอย่างมากที่มีต่อมนุษย์⁵

โดยปกติความเท่าเทียมกันไม่ได้หมายความว่า เป็นการปฏิบัติต่อทุกคน เหมือน ๆ กัน แต่มักจะหมายถึงการกำจัดระบบการแยกความแตกต่างที่ไม่ ยุติธรรมออกแล้วแทนที่ด้วยการความแตกต่างอีกอันหนึ่ง ดังนั้นความเท่าเทียมกัน ทางการศึกษาไม่ได้หมายความว่า เป็นการให้การศึกษาเหมือน ๆ กันกับทุก ๆ คนแต่หมายความว่า การขจัดเหตุปัจจัยบางอย่างที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน

⁵Gregory Vlastos, "Justice and Equality," Theories of Rights, ed. Jeremy Waldron (London: Oxford University Press, 1984), p. 74.

ทางการศึกษา เช่น ความสามารถในการจ่ายค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์การศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นยังหมายความถึง การจัดระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการที่แตกต่างกันตามความสามารถและสติปัญญา ซึ่งคนที่ด้อยปัญญาควรจะได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาที่เหมาะสมกับพวกเขา R.H. Tawney กล่าวว่า " ยิ่งสังคมมีความพยายามยิ่ง เกี่ยวกับการปกป้องความเท่าเทียมกันต่อสมาชิกในสังคมมากเท่าไร ก็ยิ่งมีความแตกต่างของการปฏิบัติต่อพวกเขามากขึ้นเท่านั้น ตามความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มบุคคลเหล่านั้น"⁶ ความแตกต่างของการปฏิบัติดังกล่าวไม่ได้เรียกว่า ความไม่เท่าเทียมกันในการปฏิบัติต่อพวกเขา ดังนั้นความไม่เท่าเทียมกัน จึงหมายความถึงความแตกต่างในการปฏิบัติที่ไม่สามารถให้เหตุผลได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นอีกปัญหาหนึ่งในเรื่องความเท่าเทียมกันคือ ถึงแม้ว่าเราจะต้องการความเท่าเทียมกัน แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็ต้องการความไม่เท่าเทียมกันในบางเรื่อง ยิ่งไปกว่านั้นก็คือ เราไม่สามารถที่จะปฏิเสธความไม่เท่าเทียมกันที่มีอยู่ได้ ความไม่เท่าเทียมกันเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีอยู่ในระบบโครงสร้างของสังคม เช่น ความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องของอำนาจในการปกครอง บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีกฎข้อบังคับ เพราะถ้าหากบังเอิญมีคนบางคนในสังคมนั้นเป็นคนเกเร ชอบรังแกหรือข่มขู่คนอื่น ๆ ในสังคม สังคมจำเป็นต้องมีระบบการควบคุมคนคนนั้นให้อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันทางสังคม และจะต้องมีคนบางคนมีอำนาจที่จะใช้ระบบการควบคุมนี้กับบุคคลต่าง ๆ อำนาจจึง เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแบ่งให้กับคนทุกคนในสังคมอย่าง เท่าเทียมกันได้ อำนาจในการปกครองจะอยู่ในมือของคนบางกลุ่มเท่านั้น

ความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์เป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป มากกว่าความเท่าเทียมกันเสียอีก ไม่ว่าจะ เป็นเรื่อง ของความสามารถ ความ

---

⁶ Paul Edwards, ed., The Encyclopedia of Philosophy, vol. 3, p. 41.

ต้องการ และความไม่เท่าเทียมกันทางการเมือง ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ ปัญหาที่น่าถามสำหรับคนที่ต้องการความเท่าเทียมกันของมนุษย์คือ เราจำเป็นต้องปฏิเสธความไม่เท่าเทียมกันทุกอย่างหรือไม่ มีความไม่เท่าเทียมกันที่เราสามารถยอมรับได้หรือไม่ และมีความไม่เท่าเทียมบางอย่างที่เราไม่อาจที่จะปฏิเสธได้หรือไม่ ไม่ว่าเราจะต้องการมันหรือไม่ก็ตาม

ความเท่าเทียมกันกับความยุติธรรม

ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องอย่างเห็นได้ชัดเจนระหว่างความยุติธรรมกับความเท่าเทียมกัน มีการต่อสู้ทางประวัติศาสตร์ความคิดในเรื่องความเท่าเทียมกันอย่างมากมาย เพื่อความยุติธรรมของสังคม โดยการเรียกร้องต้องการให้มีสิทธิที่เท่าเทียมกัน เช่น การผูกขาดอำนาจทางการเมือง, การเอารัดเอาเปรียบทางเศรษฐกิจ, การละเลยสิทธิของสตรี, และการเหยียดผิว

ในปัจจุบันรูปแบบของความเท่าเทียมกันที่นำมาได้เคียงกันในทางการเมืองมีอยู่ 4 ประเภท คือ ความเท่าเทียมกันทางการเมือง, ความเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย, ความเท่าเทียมกันทางสังคม, และความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ สิ่งที่น่าสังเกตคือ การที่ทำให้บุคคลทุกคนมีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง และมีสิทธิที่จะทำงานในตำแหน่งหน้าที่ทางการเมือง ไม่ได้หมายความว่ามีความเท่าเทียมกันทางการเมือง การที่บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีไปตามขั้นตอนของกฎหมายเมื่อกระทำผิด ไม่ได้หมายความว่ามีความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย และการจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการเคลื่อนย้ายทางชนชั้นก็ไม่ได้หมายความว่ามีความเท่าเทียมกันทางสังคม เพราะว่าความไม่เท่าเทียมกันในอำนาจทางการเมือง ในทางกฎหมาย และในทางสังคม ได้รับผลกระทบอย่างมากจากความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ปัจจัยของความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ มีผลกระทบอย่างมากต่อความเท่าเทียมกัน

ในด้านอื่น ๆ ความแตกต่างอย่างมากมาจากรหัสลับและรายได้จะก่อให้เกิดความแตกต่างอย่างมากมาจากรางวัลเมือง ทางกฎหมาย และทางสังคม⁷

ดังนั้นเมื่อเราสนใจถึงปัญหาความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ เราไม่อาจที่จะมองปัญหานี้แยกออกจากปัญหาความเท่าเทียมกันในด้านอื่น ๆ ได้ การเรียกร้องความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจในบางครั้ง มิได้มีจุดมุ่งหวังเพียงแต่ต้องการลดช่องว่างในความแตกต่างระหว่างคนร่ำรวยและคนยากจนเท่านั้น แต่มีจุดมุ่งหวังที่จะปกป้องความเท่าเทียมกันในทางการเมืองและทางกฎหมายที่อาจจะได้รับผลกระทบจากความไม่เท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจด้วย และเป็นเหตุให้การคำนึงถึงความเท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจของสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ

ในการนำเอาแนวความคิดในเรื่องความเท่าเทียมกันมาใช้กับความยุติธรรมในสังคม มีสิ่งที่ต้องคำนึง 2 ประการคือ ประการแรก ความพยายามที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม อาจจะทำให้ปริมาณผลผลิตทั้งหมดของสังคมลดลง เพราะมีผลไปกระทบต่อแรงจูงใจในการทำงานของคนที่มีความสามารถในสังคม ซึ่งจะทำให้มีผลกระทบต่ออัตราการขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นของทุกคนในสังคม ประการที่สอง คือ แนวทางที่จะนำไปสู่ความเท่าเทียมกันอาจจะต้องการวิธีการที่ไม่ถูกต้อง เช่น จำเป็นจะต้องมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลในทางเศรษฐกิจที่จะค้าขายอย่างเสรี หรืออาจจำเป็นต้องมีการบังคับให้บุคคลในสังคมต้องทำงานตามที่รัฐบาลกำหนดไว้ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการพยายามที่จะทำให้สังคมเท่าเทียมกันมากขึ้น อาจจะมีมากกว่าสิ่งที่เราจะได้จากความเท่าเทียมกัน และความเสียหายประการหนึ่งที่ไม่อาจยอมรับได้คือความพยายามที่จะทำให้เกิดความเท่าเทียมกันที่มากจนกระทั่ง ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และข้อโต้แย้งอย่างหนึ่งที่มีต่อความเท่าเทียมกันคือ ถ้าการแบ่งปันผลประโยชน์

⁷ Thomas Nagel, "Equality," Reading in Social and Political Philosophy, ed. Robert M. Stewart (New York: Oxford University Press, 1986), p. 257.

อย่างไม่เท่าเทียมกัน มีผลมาจากข้อตกลงและความสัมพันธ์ที่เป็นอิสระของบุคคล โดยที่ไม่มีการละเมิดสิทธิซึ่งกันและกันแล้ว ผลของความไม่เท่าเทียมกันนั้นก็น่าที่จะเป็นที่ยอมรับได้

และเราจะเห็นได้ว่าแนวความคิดเรื่องความเท่าเทียมกันได้ถูกนำไปใช้ถกเถียงในเรื่องความยุติธรรมของสังคมได้ 2 ประการด้วยกัน คือ ประการแรก การนำมาใช้อธิบายว่าบุคคลเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นสิ่งที่เท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ใช้ในความหมายที่รุนแรงว่า คนทุกคนเป็นสิ่งที่เหมือนกันก็ตาม ประการที่สองคือ การนำมาใช้เป็นเหตุผลที่จะตัดสินถึงความชอบธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ให้เท่าเทียมกันมากขึ้นในปัจจุบัน (goods), การรับบริการ, และโอกาสระหว่างบุคคลต่าง ๆ การนำไปใช้ในแนวทางที่สองนี้เป็นการนำเอาใช้ในเรื่องความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ของสังคม เป็นการนำเอาแนวความคิดในเรื่องความเท่าเทียมกันไปสู่แนวความคิดในเรื่องความเสมอภาคนิยม (egalitarianism) และเราสามารถให้คำนิยามโดยทั่วไปอย่างหยาบ ๆ ได้ว่า ทฤษฎีในทางสังคมจะมีลักษณะแบบเสมอภาคนิยม ถ้าหากตัวทฤษฎีทั้งหมดนั้น ได้เน้นถึงการแบ่งปันปัจจุบันและโอกาสให้เท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้นกว่าการแบ่งปันผลประโยชน์ที่มีอยู่แล้วในสังคมในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้น⁸ และทฤษฎีที่เน้นความเสมอภาคอย่างสุดโต่ง (radical egalitarian) จะเป็นทฤษฎีที่คัดค้านความไม่เท่าเทียมกันที่บุคคลหนึ่งจะมีปัจจัยต่าง ๆ มากกว่าอีกบุคคลหนึ่ง และต้องการที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันนั้นลง ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ทำให้เกิดผลประโยชน์หรือให้ผลประโยชน์น้อยมากกับทุกคนในสังคม หรือแม้แต่จะทำให้ทุกคนต้องได้รับสถานการณ์ที่แย่งจากการลดความไม่เท่าเทียมกันนั้น⁹

⁸ Amy Gutmann, Liberal Equality, (Cambridge: Cambridge University Press, 1985), p. 2.

⁹ J.R. Lucas, "Against Equality," Justice and Equality, p. 146.

โดยทั่วไปเรามักจะมองว่าความเท่าเทียมกันเป็นลักษณะหนึ่งของความยุติธรรม และหากเกิดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม สังคมนั้นก็น่าที่จะเป็นสังคมที่ไม่ยุติธรรม ความเป็นหรือไม่ว่าหากเกิดความไม่เท่าเทียมกันแล้วจะต้องเกิดความไม่ยุติธรรม เป็นไปได้หรือไม่ที่เราสามารถมีสังคมที่ยุติธรรมได้ทั้ง ๆ ที่ยังมีความไม่เท่าเทียมกันเกิดขึ้นอยู่ในสังคม และความไม่เท่าเทียมกันในลักษณะไหนที่เราน่าจะยอมมาที่เกิดขึ้นได้ในสังคม โดยที่ไม่ได้กระทบกระเทือนหรือทำให้ความยุติธรรมของสังคมลดค่าหรือเสื่อมค่าลง เพราะว่าการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม พวกเขาไม่ได้ต้องการเพียงความปลอดภัยเท่านั้น แต่พวกเขายังต้องการโอกาสที่จะรู้จักศักยภาพของเขาและพยายามที่จะบรรลุศักยภาพนั้นในการอยู่ร่วมกันด้วย และสิ่งนี้เป็นเหตุให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันขึ้นในสังคม.